

Kerncijfers landbouw

BELGISCHE LANDBOUW IN CIJFERS

Op de website <https://www.statbel.fgov.be>
vindt u de elektronische versie van de
Kerncijfers landbouw 2018

Woord vooraf

De 'Kerncijfers landbouw 2018' bieden een overzicht van de huidige situatie en de recentste evoluties in de landbouw in ruime zin, inclusief visserij, met al de fysische, demografische en economische aspecten ervan.

Verschuillende andere aspecten die te maken hebben met landbouw komen eveneens aan bod, zoals uitgaven voor voeding, indicatoren betreffende winstgevendheid of de economische betekenis van landbouw en voedselindustrie.

Methodologische opmerking

Sinds 2011 wordt het landbouwregister opgesteld op basis van de administratieve registers van de gewesten, na een aanpassing om de definitie van een landbouwbedrijf in overeenstemming te brengen met de criteria ter zake vastgelegd in de Europese regelgeving. In de loop van de tijd zijn aan die nieuwe methodologie nog een aantal verdere verbeteringen aangebracht.

De gegevens over de landbouwbedrijven zijn afkomstig uit de administratieve databanken, maar worden daarna gekoppeld aan gegevens verkregen door doelgerichte bevragingen. De referentieperiode voor de teelten is april/mei. Voor Wallonië worden de resultaten voor groenten sedert 2017 gehaald uit administratieve gegevens. Dit heeft wel een methodologische breuk tot gevolg t.o.v. de resultaten van 2016 en van de voorgaande jaren, toen die resultaten nog gestoeld waren op een doelgerichte enquête bij de Waalse tuinbouwers.

Door de vereenvoudiging van onze enquêtes en in het bijzonder het afschaffen van de algemene enquête van mei is de referentieperiode voor veestatistieken (rundvee- en varkensstapel, pluimvee) oktober/november. Voorts is er ook een evolutie geweest qua gegevensbronnen die worden aangeboord: met name is men overgegaan tot een zo verregaand mogelijke benutting van administratieve databanken.

Inhoud

1. Overzicht.....	p.6
2. Productiemiddelen.....	p.10
3. Productie.....	p.14
4. Prijzen, inkomen en winstgevendheid	p.24
5. Consumptie.....	p.34
6. Landbouw in de Belgische economie.....	p.40
7. Focus: biologische landbouw.....	p.44

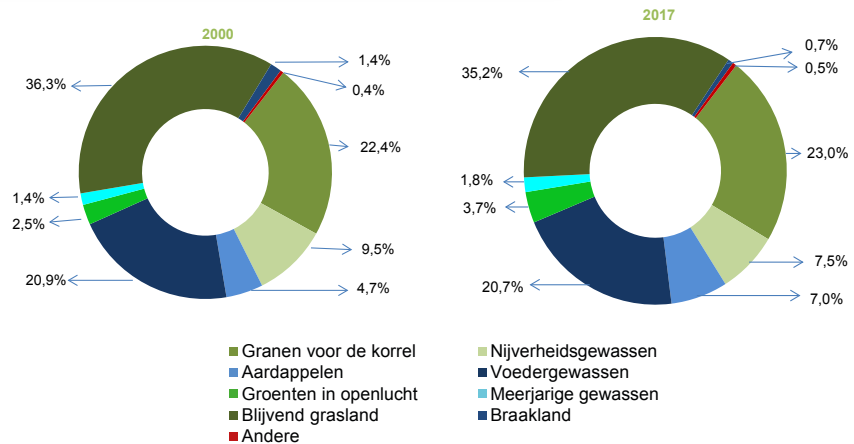
1. Overzicht

Kenmerkend voor de Belgische landbouwsector is de structurele afname van het aantal landbouwbedrijven en de daarmee gepaard gaande concentratie van gronden. In 37 jaar tijd, van 1980 tot 2017, verdween 68% van de landbouwbedrijven in ons land (zie tabel pagina 12). Tijdens die periode verdwenen ze aan hetzelfde tempo in het Vlaamse en het Waalse Gewest (gemiddeld -2,5% op jaarbasis). De gemiddelde bedrijfsoppervlakte is dus bijna verdriedubbeld. Ook de werkgelegenheid in de landbouw gaat achteruit: in de sector is 62% van de banen verloren gegaan tussen 1980 en 2016.

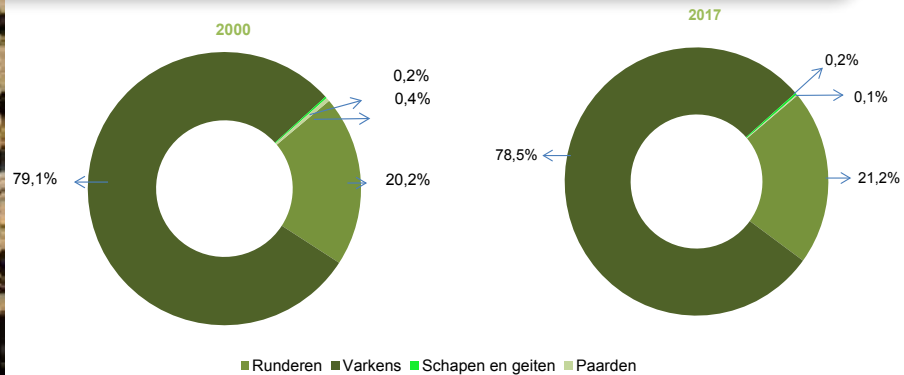
De landbouwsector zou echter weereen essentiële rol kunnen spelen gezien de milieu- en energie-uitdagingen. Zo voert de landbouw in strikte zin zesmaal meer uit dan het aandeel in het bbp. Als ook de voedingsnijverheid meegerekend wordt, is dat zelfs twaalfmaal meer!

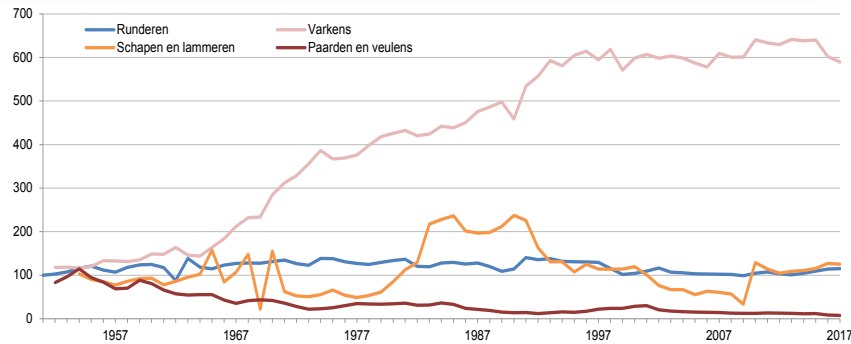
Belang van de verschillende teelten (in ha)

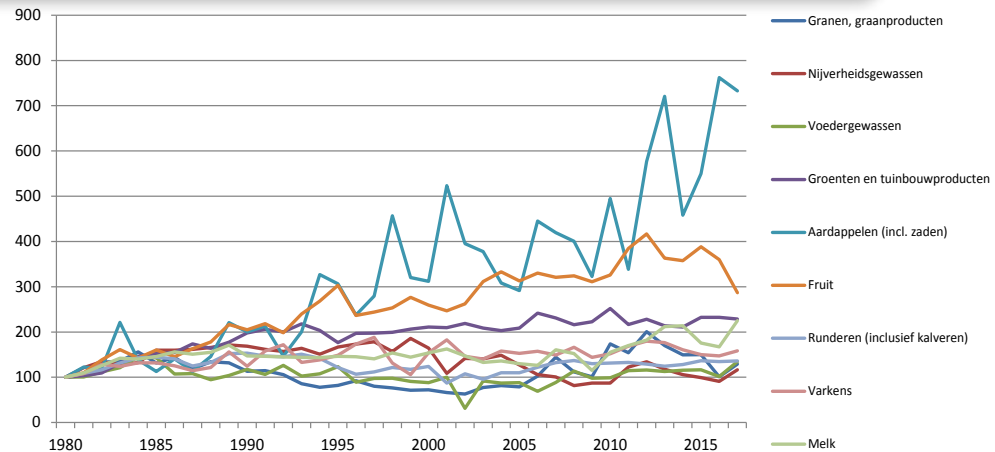
Belang van de geslachte dieren per diersoort (geslacht gewicht in %)

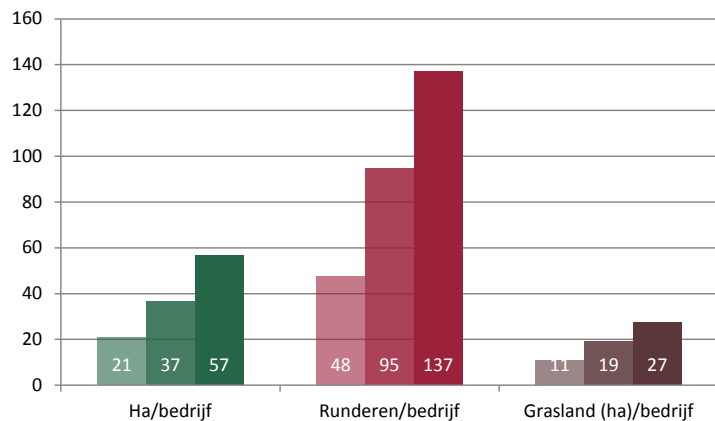
Evolutie van het aantal geslachte dieren (1951-2017) (1951=100)

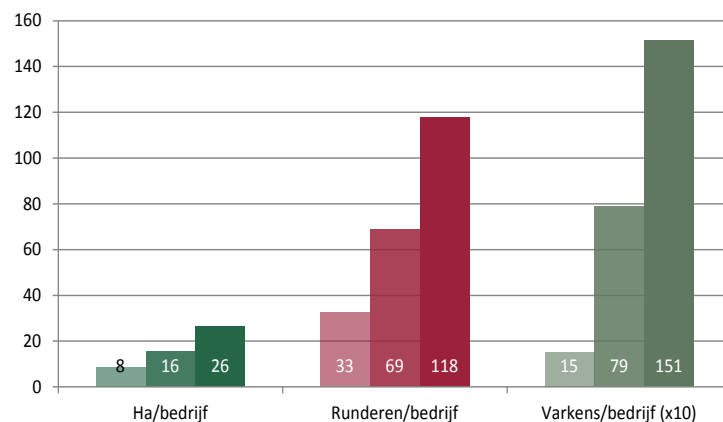
Evolutie van de productiewaarde aan producentenprijs (1980-2017) (1980=100)

**Evolutie van de gemiddelde grootte van de
landbouwbedrijven in 1980, 2000 en 2017
in het Waalse Gewest**

**Evolutie van de gemiddelde grootte van de
landbouwbedrijven in 1980, 2000 en 2017
in het Vlaamse Gewest**

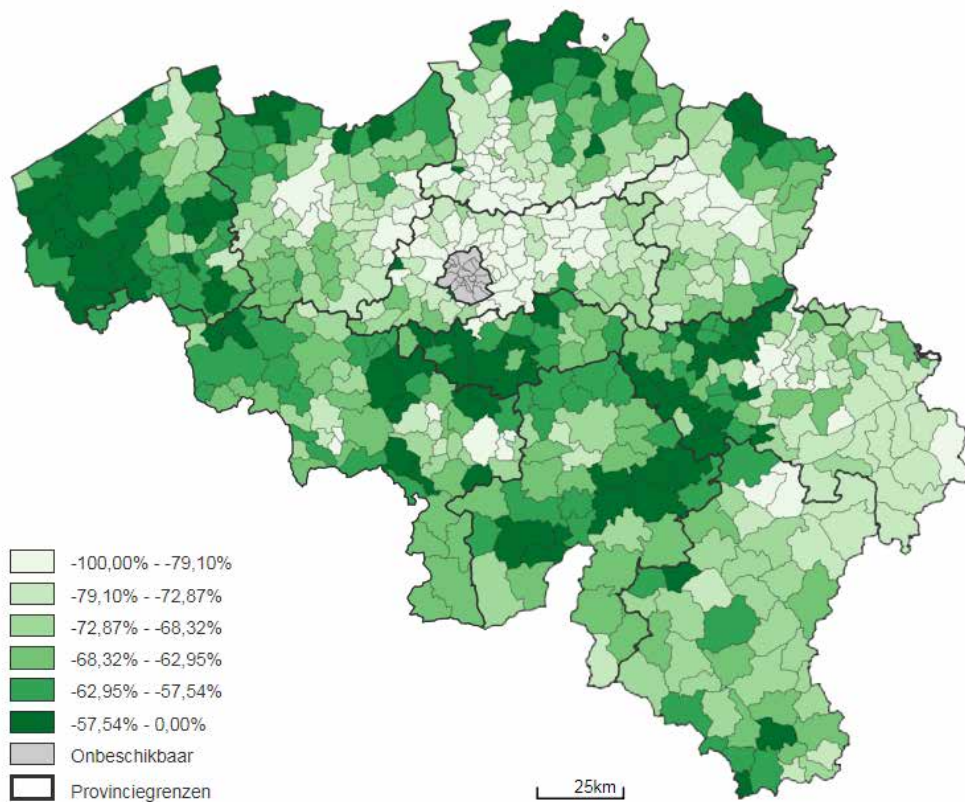
2. Productiemiddelen

Het aantal land- en tuinbouwbedrijven in België daalt jaar na jaar. De totale oppervlakte van alle bedrijven samen neemt echter veel minder snel af. De land- en tuinbouwbedrijven worden met andere woorden gemiddeld alsmaar groter. Sinds 1980 is de gemiddelde oppervlakte van de landbouwbedrijven vrijwel drie keer groter geworden. Dit is meer uitgesproken in Vlaanderen, waar de gemiddelde grootte van de landbouwbedrijven gestegen is van 8,4 ha in 1980 naar 26,4 ha in 2017. In Wallonië nam in diezelfde periode de gemiddelde bedrijfsgrootte toe van 20,7 ha naar 56,6 ha. Verder gaat ook het aantal dieren per bedrijf in stijgende lijn en weerspiegelt dit de steeds sterkere concentratie van de productiemiddelen.

In België is maar een klein percentage van de beroepsbevolking actief in de landbouw. In de Belgische landbouwbedrijven is sinds drie decennia een dubbele evolutie merkbaar: enerzijds is er een zeer lichte stijging van het aantal werknemers per bedrijf (van 1,63 in 1980 tot 1,92 in 2016), anderzijds is er vooral een steeds groter aandeel niet-familiale arbeidskrachten (van 3,9 % in 1980 tot meer dan 27,92 % in 2016). Parallel daarmee is het aantal tractoren en andere landbouwmachines duidelijk toegenomen.

Evolutie van het aantal landbouwbedrijven per gemeente tussen 1980 tot 2017

Aantal bedrijven, oppervlakte en arbeidskrachten (1980, 1990, 2000, 2010, 2013, 2016, 2017)

België	1980	1990	2000	2010	2013	2016	2017
Aantal bedrijven *	113.883	87.180	61.926	42.854	37.761	36.888	35.910
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	1.418.121	1.357.366	1.394.083	1.358.019	1.338.566	1.352.953	1.329.153
Arbeidskrachten (effectief)	185.134	142.272	107.399	80.944	74.510	70.993	-
Niet-familiale arbeidskrachten, regelmatig tewerkgesteld	7.139	7.791	9.962	14.437	15.443	19.802	-
Arbeidskrachten/bedrijf	1,63	1,63	1,73	1,89	1,97	1,92	-
Vlaanderen**	1980	1990	2000	2010	2013	2016	2017
Aantal bedrijven *	75.898	57.934	41.047	28.331	24.929	24.034	23.278
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	634.397	603.896	636.876	616.866	624.960	622.860	613.726
Arbeidskrachten (effectief)	124.658	96.015	74.695	56.575	51.661	48.453	-
Niet-familiale arbeidskrachten, regelmatig tewerkgesteld	5.140	6.223	8.121	11.296	12.376	15.545	-
Arbeidskrachten/bedrijf	1,64	1,66	1,82	2,00	2,07	2,02	-
Wallonië	1980	1990	2000	2010	2013	2016	2017
Aantal bedrijven *	37.843	29.178	20.843	14.502	12.832	12.854	12.632
Oppervlakte cultuurgrond (in ha)	783.165	752.743	756.725	740.885	713.606	730.093	715.427
Arbeidskrachten (effectief)	60.141	46.076	32.614	24.315	22.849	22.424	-
Niet-familiale arbeidskrachten, regelmatig tewerkgesteld	1.883	1.494	1.806	3.106	3.067	4.257	-
Arbeidskrachten/bedrijf	1,59	1,58	1,56	1,68	1,78	1,74	-

* Opmerking: voor wat het aantal bedrijven betreft, zie methodologische opmerking op pagina 3 met betrekking tot de verandering van het register van landbouwbedrijven.

** Vanaf 2010 omvatten de cijfers voor Vlaanderen ook die voor Brussel.

Landbouwtractoren: aantal en nieuwe inschrijvingen (1977, 1987, 2000, 2010, 2014-2017)

	1977	1987	2000	2010	2014*	2015	2016	2017
Aantal	114.517	146.550	162.123	177.989	184.722	186.334	188.122	189.938
Nieuwe inschrijvingen	N/A	9.817	8.964	10.692	58.828	16.490	13.222	12.085

* De sterke toename van de inschrijvingen komt door de tweedehandstractoren en door de invoering van de rode G-nummerplaat ("fiscale kentekenplaat").

3. Productie

Wat de vruchtwisseling betreft blijkt uit de evolutie van de laatste jaren een sterke groei van de graangewassen. Echter in het voorbije jaar werd een daling met 9,4 % opgetekend, wat overeenkomt met 31.581 ha. De door die teruggang van de graangewassen vrijgekomen ruimte werd voornamelijk ingenomen door suikerbieten- en aardappelteelten. Na een moeilijk jaar 2016 ging de opbrengst van de landbouwteelten weer stijgen. Deze stijging van de rendementen van suikerbieten in combinatie met de afschaffing van de suikerquota heeft ervoor gezorgd dat de productie bijna 6 miljoen ton heeft bereikt, of een stijging met 48% in één jaar tijd.

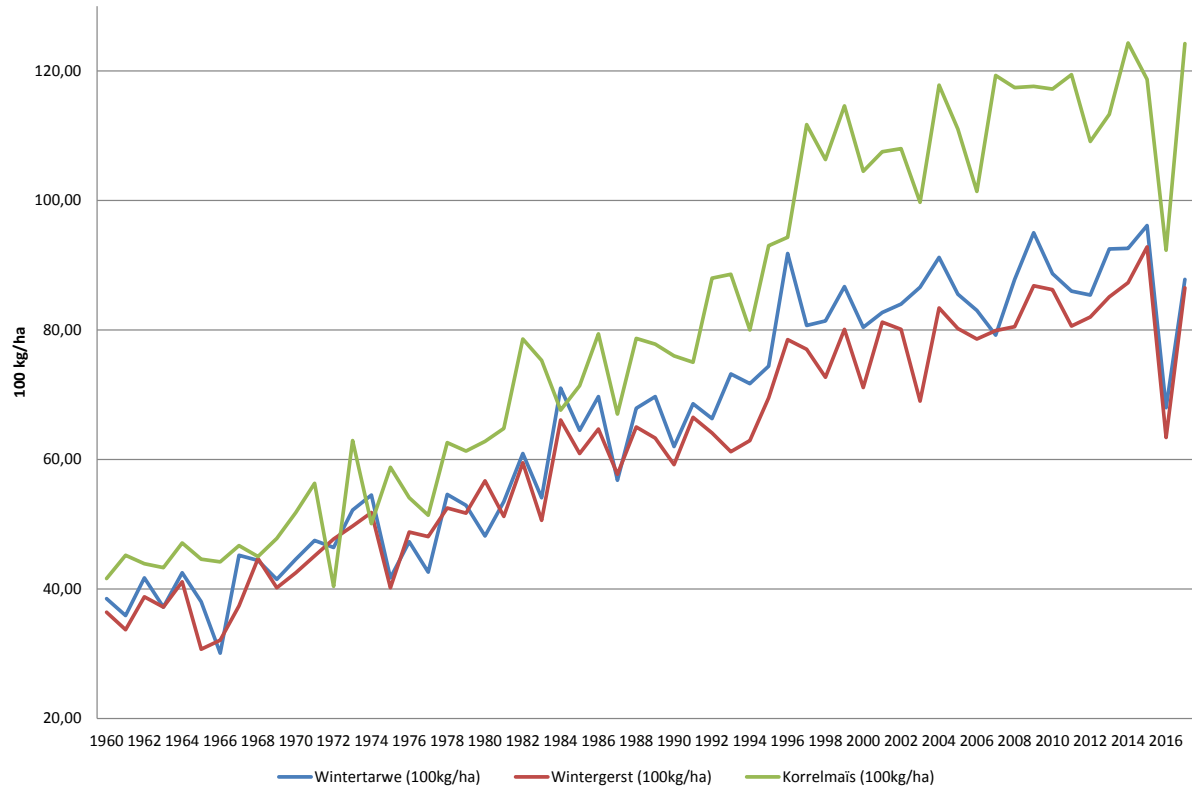
Bij de vleesproductie merken we in de laatste vijftien jaar qua aantal geslachte dieren een betrekkelijke stabiliteit van rundvlees. Tussen 2006 en 2010 namen de slachtingen van varkens echter sterk toe, maar sindsdien bleven ze vrij stabiel. Ten slotte blijft het aantal slachtingen van pluimvee, dat in 2013 sterk was gedaald, in 2017 op een gelijkaardig niveau als in de twee voorgaande jaren.

Bij de zeevisserij valt op dat de totale aanvoer tot 2008 ongeveer gelijk bleef, maar sindsdien een aanzienlijke daling kende. Na een opleving in 2011 en 2012 kwam er in 2013 opnieuw een forse afname. Wel zijn er aanzienlijke schommelingen van jaar tot jaar, met name stegen in 2014 de vangsten terug sterk (+21% vergeleken met het jaar voordien), maar daalden ze opnieuw in 2015 en 2016. Ook qua vangstsamenstelling zijn er grote verschuivingen. De hoeveelheid geloste kabeljauw is sinds 2000 met drie kwart verminderd (-72%), terwijl de gemiddelde prijs over dezelfde periode steeg met meer dan 15%.

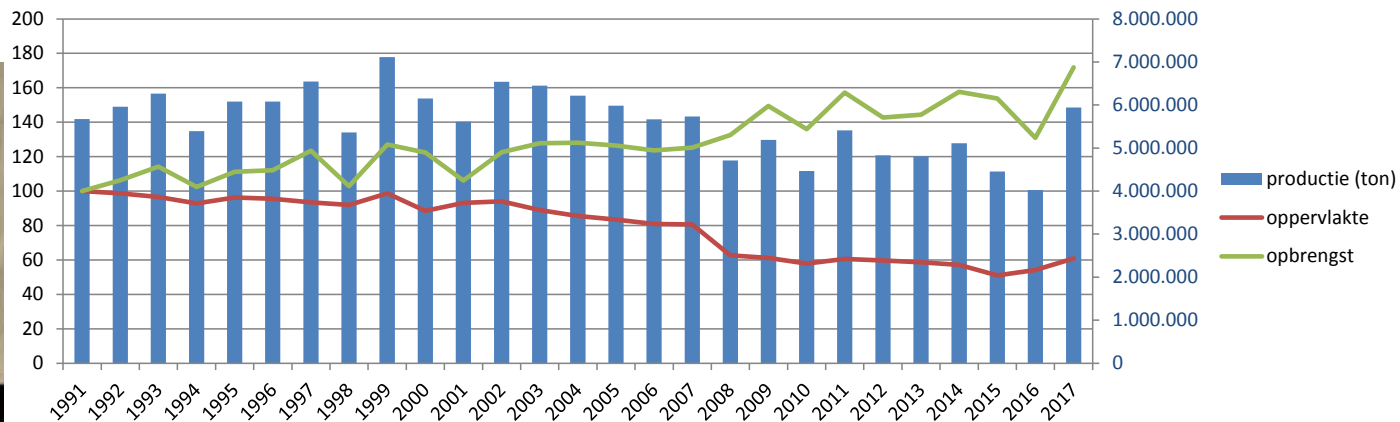
Landbouwooppervlakte (2000, 2013-2017)

	2000	2013	2014	2015	2016	2017
Teelten (ha)						
Granen voor de korrel	313.485	337.910	333.577	341.639	337.015	305.434
Wintertarwe	200.600	186.062	193.670	198.626	204.789	182.825
Wintergerst	40.349	42.972	43.163	44.213	52.266	42.574
Korrelmaïs	35.783	73.955	62.824	58.397	52.100	49.005
Nijverheidsgewassen	133.307	93.667	91.975	87.058	91.407	99.773
Suikerbieten	90.858	60.191	58.602	52.347	55.536	62.470
Aardappelen	65.844	75.315	80.370	78.685	89.210	92.854
Droog geoogste peulvruchten	2.215	1.672	1.979	2.743	2.909	3.422
Voedergewassen	292.104	258.554	256.822	266.837	272.150	274.794
Voedermaïs	166.336	177.457	178.123	173.336	168.737	171.278
Tijdelijke weiden	114.730	70.702	68.038	80.886	90.454	90.946
Groenten in openlucht	35.920	39.654	43.525	43.526	46.667	49.791
Teelt vaste planten	20.642	22.271	22.260	22.539	23.049	23.484
Permanente weiden	506.946	498.195	492.042	475.959	478.430	467.837
Teelten in serres	2.327	1.980	1.979	2.058	2.120	2.165
Braakland	20.097	8.462	8.037	8.972	9.167	8.802

Evolutie van de opbrengst van enkele gewassen (1960-2017)

Evolutie van de oppervlakte en van de opbrengst van suikerbieten (1991=100) en evolutie van de productie (ton)

Veestapel (2000, 2013-2017)

	2000	2013	2014	2015	2016	2017
Dieren (x 1.000)						
Runderen (totaal)	3.042	2.433	2.477	2.503	2.503	2.386
Melkkoeien	594	526	519	529	531	519
Zoogkoeien	509	481	436	445	457	419
Varkens (totaal)	7.369	6.481	6.350	6.364	6.179	6.108
Mestvarkens > 50 kg	2.756	3.075	2.923	2.922	3.059	2.881
Fokvarkens > 50 kg	734	493	455	449	423	416
Schapen	160	117	-	-	66	-
Geiten	16	39	-	-	51	-
Anderen hoefdieren	32	38	-	-	28	-
Pluimvee (totaal)	40.637	35.108	33.700	37.739	43.223	40.805
Leghennen	15.232	11.115	11.894	13.348	14.248	13.274
Vleeskippen	24.498	23.285	21.161	23.838	28.306	26.905
Konijnen	275	-	-	-	-	-

Totaal aantal geslachte dieren (2000, 2017)

Categorieën dieren	Geslacht gewicht (kg)		Aantal	
	2000	2017	2000	2017
Totaal van de geslachte dieren*	1.326.408.854	1.331.104.390	12.104.108	12.030.567
Totaal van de runderen	275.360.208	281.536.265	832.926	920.142
Kalveren	44.770.827	64.726.815	279.372	382.498
Totaal van het grootvee	230.589.381	216.809.450	553.554	537.644
Ossen	486.118	70.172	1.116	168
Stieren	108.447.221	75.289.322	247.563	158.861
Koeien	107.234.214	138.091.398	267.954	366.013
Vaarzen	14.421.828	3.358.558	36.921	12.602
Totaal van de varkens	1.042.316.382	1.044.561.143	11.115.707	10.949.769
Schapen en lammeren	2.742.435	2.950.465	132.295	139.029
Geiten en geitjes	56.493	284.037	2.755	16.042
Paarden en veulens	5.933.336	1.772.480	20.425	5.585
Gevogelte		463.393.923		301.383.350

* zonder gevogelte.

Zuivelstatistieken, in miljoen kg (2000, 2017)

Beschrijving		2000	2017
Ophaling	Koemelk van landbouwbedrijven	3.124,5	4.025,4
	Vetgehalte (%)	4,1%	4,1%
	Eiwitgehalte (%)	3,3%	3,5%
Verkregen productie	Consumptiemelk	663,8	678,3
	Room	95,9	234,7
	Aangezuurde melkproducten	213,2	268,2
	Ingedikte melk	80,7	30,0
	Room in poedervorm, poeder van volle en halfvolle melk	69,8	56,4
	Magere melkpoeder	67,0	153,6
	Boter (totaal - in boterequivalent)	121,2	64,6
	Kaas van (zuivere) koemelk	58,2	110,8

Zeevisserij: vangsten* in ton en waarde en gemiddelde prijzen (2000, 2012-2017)

	2000	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Geloste vis, hoeveelheid (in ton)	17.469	17.340	15.998	19.284	18.158	16.635	16.648
Geloste vis, waarde (in miljoen euro)	62,5	64,1	56,5	68,1	67,4	65,0	67,2
Vangsten (in ton)							
Kabeljauw	1.697	848	638	1.104	1.068	440	478
Schol	4.929	4.616	4.487	6.783	5.842	5.345	5.417
Tong	3.488	2.745	2.500	3.214	2.734	2.197	1.955
Rog	1.114	1.447	1.283	1.008	1.205	1.005	1.023
Garnaal	325	245	483	528	325	444	342
Gemiddelde prijs in euro/kg							
Kabeljauw	2,6	2,9	2,8	2,5	2,7	3,2	3,0
Schol	1,7	1,3	1,2	1,3	1,5	1,6	1,9
Tong	8,3	10,3	9,5	9,5	10,4	11,4	11,5
Rog	1,9	2,0	2,2	2,2	2,1	2,4	2,4
Garnaal	4,4	4,9	4,9	3,8	5,0	7,1	7,4

* Belgische vangst gelost in België.

Bron: Vlaamse Overheid, Dep. Landbouw en Visserij, Dienst Zeevisserij.

Productie van de landbouwteelten (1998, 2012 - 2017)

in ton	1998	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Granen voor de korrel (totaal)	2.535.529	3.011.490	3.051.865	3.170.734	3.280.706	2.334.666	2.764.392
Wintertarwe	1.712.215	1.753.128	1.721.486	1.793.055	1.908.379	1.393.111	1.605.986
Wintergerst	335.136	349.644	365.670	376.922	409.834	331.432	368.128
Korrelmaïs (*)	292.326	733.607	837.643	781.027	692.808	480.728	608.671
Nijverheidsgewassen	8.352.121	8.100.207	8.772.170	9.321.997	8.245.223	7.554.858	10.473.879
Aardappelen	2.455.777	2.811.546	3.427.961	4.083.162	3.663.172	3.404.645	4.416.665
Suikerbieten	5.364.649	4.830.430	4.809.265	5.113.371	4.453.277	4.023.593	5.941.783
Koolzaad	19.510	48.431	55.937	53.234	48.239	39.452	46.090
Voedergewassen	8.474.341	7.594.592	8.350.973	9.068.684	8.427.845	6.298.650	8.153.093
Voederbieten	676.396	288.870	350.226	362.554	405.685	313.698	446.074
Voedermaïs (**)	7.595.550	7.301.241	7.996.558	8.696.665	8.012.037	5.975.324	7.691.566
Grasland	2.262.025	1.529.062	1.671.411	-	-	-	-
Tijdelijk afgemaaid grasland	659.042	564.412	579.999	-	-	-	-
Blijvend afgemaaid grasland	1.602.983	964.650	1.091.412	-	-	-	-

Opbrengst van bepaalde teelten (100 kg/ha)

	1998	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Wintertarwe	81,4	85,4	92,5	92,7	96,1	68	87,8
Wintergerst	72,7	82	85,1	87,2	92,8	63,4	86,5
Korrelmaïs	97,2	109,1 (*)	113,3 (*)	123,9 (*)	118,7 (*)	92,3 (*)	124,2
Bewaaraardappelen	421,1	426,8	465,9	526,4	480,1	387,8	492,6
Suikerbieten	569,2	789,7	799,0	880,9	850,8	724,5	951,1
Cichorei voor inuline	394,4	475,6	470,5	-	-	-	-
Voedermaïs	-	428,3 (**)	450,6 (**)	489,1 (**)	462,1 (**)	354,1 (**)	449,1 (**)
Tijdelijk afgemaaid grasland (alle sneden samen)	83,5	81,5	83,3	-	-	-	-

(*) Inclusief maïsgraan nat en droog geoogst.

(**) Inclusief de gemalen kolf.

4. Prijzen, inkomen en winstgevendheid

Sinds twee jaar is het niveau van de producentenprijzen in de landbouwsector gevoelig gestegen: in 2017 lagen de prijzen 9,5% hoger dan in 2015. Deze opleving volgt echter op meerdere periodes van slinkende prijzen. Tussen halverwege 2013 en halverwege 2014 zakte de prijzenindex, maar daarbij bleven de voedselprijzen stabiel. Uiteindelijk is het huidige niveau van de afzetprijzen in de landbouw slechts 2,5% hoger uitgekomen dan in 2010. Sinds een dertigtal jaar zijn de consumptieprijzen sneller gestegen dan de afzetprijzen.

Die recente stijging van de afzetprijzen in de landbouw komt tot uitdrukking in de macro-economische rekeningen van de landbouwsector. De waarde van de productie in de landbouwsector steeg met 6,5% in één jaar, aansluitend aan twee zeer slechte jaren (2014 en 2016) en aan een middelmatig jaar (2015). Die verbetering van de bruto- en nettowaarde van de landbouwproductie valt gedeeltelijk te verklaren door de waardestijging van de dierlijke producten, meer bepaald van eieren en melk.

De analyses en studies over de winstgevendheid en marktwerking van de FOD Economie hebben als doel de prijzensituatie te objectiveren en een evenwichtige dialoog te bevorderen tussen alle partners van het Ketenoverleg Agrovoeding. Deze analyses brengen ook de moeilijkheden waar verschillende takken van de landbouwsector mee te kampen hebben aan het licht. In de varkenssector zijn de karkasprijzen sinds de tweede helft van 2017 losgekoppeld van de voederkosten (de ratio tussen de twee geeft een beeld van de evolutie van de brutomarge in de varkenshouderij). Voor runderen houden de ratio's sedert drie jaar stand. In de zuivelsector wordt de gemiddelde melkprijs aan de melkveehouder gekenmerkt door zeer sterke schommelingen.

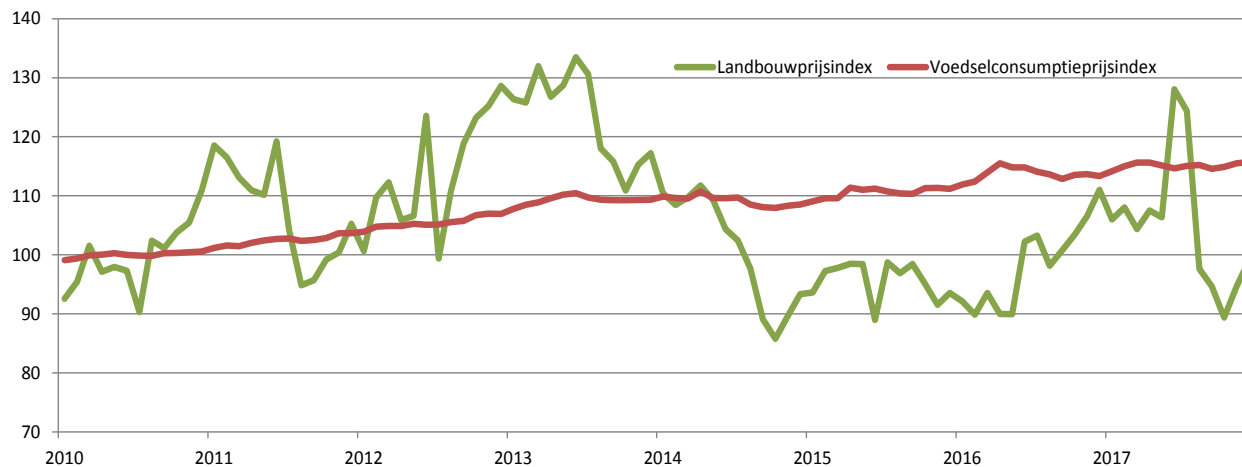
Meer info over deze analyses op:

Rundvlees: <https://economie.fgov.be/nl/over-de-fod/missie-visie-waarden/sector-en-marktmonitoring/opvolging-van-de-rendabiliteit>

Melk: Jaarverslag 2016 van het Prijzenobservatorium; studie over de zuivelkolom (http://economie.fgov.be/nl/modules/publications/analyses_studies/actualisering_studie_zuivelkolom.jsp)

Varkensvlees: <https://economie.fgov.be/nl/over-de-fod/missie-visie-waarden/sector-en-marktmonitoring/de-varkensindex>

Afzetprijsindex landbouw en voedselconsumptieprijsindex (2010-2017) (2010=100)

Afzetprijsexen in de landbouw (2014 - maart 2018)

Basis 2015=100	2014	2015	2016	2017	jan-18	feb-18	maart-18
Landbouwproducten	105,2	100,0	104,7	109,5	97,1	98,3	100,5
Plant aardige producten	71,5	100,0	129,7	104,7	64,2	74,3	75,6
Granen	105,2	100,0	85,7	91,8	88,9	89,5	91,1
Tarwe	106,7	100,0	86,3	91,7	88,6	89,1	90,6
Wintergerst	97,7	100,0	83,0	92,9	93,8	95,2	97,3
Totaal knolgewassen	43,1	100,0	167,3	115,4	18,8	25,1	25,1
Aardappelen	27,4	100,0	185,9	123,5	18,8	25,1	25,1
Suikerbieten	100,0	100,0	100,0	84,0	-	-	-
Dieren en dierlijke producten	114,9	100,0	97,5	110,9	102,2	101,7	103,5
Dieren	110,2	100,0	100,2	105,7	95,3	99,3	101,5
Runderen	109,2	100,0	94,9	95,5	99,6	99,6	99,4
Stieren	108,7	100,0	95,9	95,1	95,3	95,3	95,3
Vaarzen	103,1	100,0	94,4	94,4	96,1	96,1	96,1
Koeien	101,7	100,0	91,4	93,0	99,0	98,3	98,3
Kalveren	119,5	100,0	97,3	98,9	107,3	107,3	107,5
Varkens	114,0	100,0	106,2	117,5	93,0	100,3	104,7
Gevogelte	102,4	100,0	95,3	95,6	91,0	95,2	96,6
Dierlijke producten	125,6	100,0	91,4	122,9	118,7	107,1	108,2
Melk	133,4	100,0	93,9	123,7	110,3	108,1	106,7
Eieren	88,1	100,0	79,7	119,3	155,8	102,6	115,7

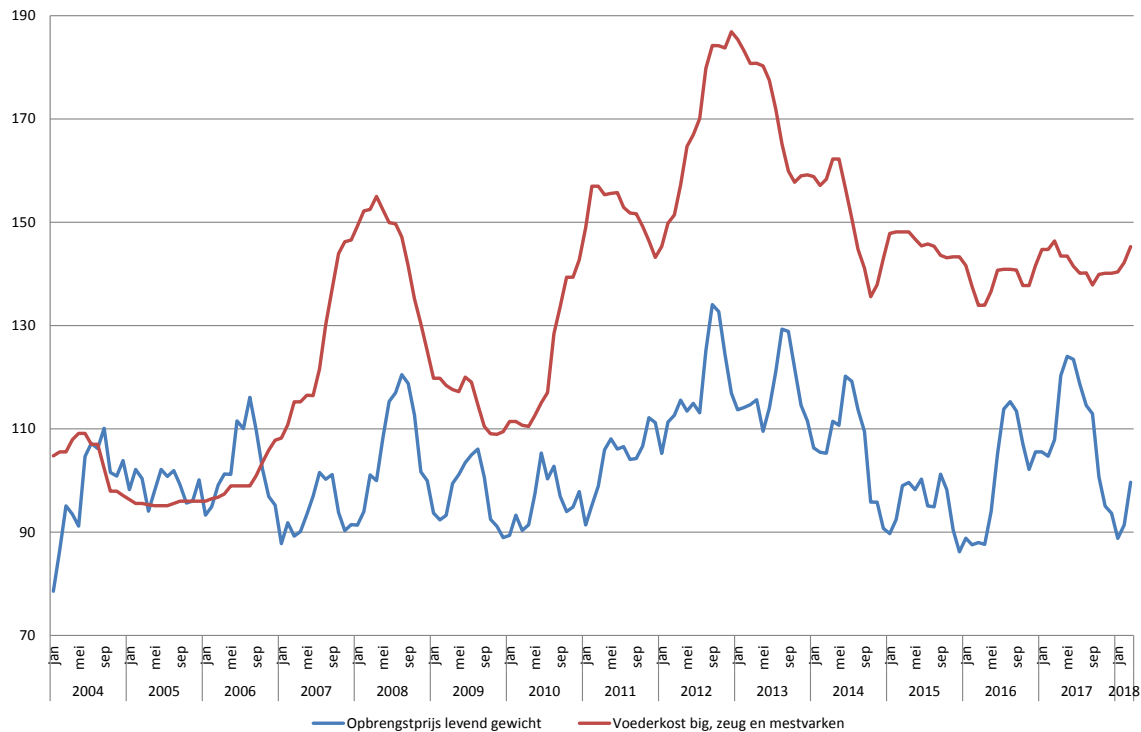
Afzetprijnsindexen in de tuinbouw (2014 - maart 2018)

Basis 2015=100	2014	2015	2016	2017	jan-18	feb-18	maart-18
Tuinbouwproducten	101,5	100,0	103,3	112,7	113,0	116,5	128,5
Totaal groenten	88,4	100,0	107,9	97,1	95,3	92,0	111,9
Totaal in volle grond	85,9	100,0	111,8	96,9	94,0	91,0	114,8
Witloof	82,7	100,0	110,1	113,2	114,5	79,6	100,4
Prei	65,2	100,0	66,7	80,8	85,8	79,6	129,3
Bloemkolen	112,7	100,0	165,9	103,5	-	-	-
Totaal in serres	91,9	100,0	102,8	98,8	139,5	115,5	113,3
Sla	105,4	100,0	116,4	111,3	137,9	99,5	66,1
Tomaten	97,5	100,0	102,4	104,9	-	-	184,7
Totaal fruit	119,6	100,0	94,1	151,7	143,5	135,8	137,0
Appelen	117,1	100,0	91,1	127,9	197,2	206,9	219,1
Peren	87,0	100,0	80,5	106,6	116,4	106,9	101,8
Niet eetbaar	106,5	100,0	104,2	103,3	108,2	129,1	137,6
Snijbloemen	109,5	100,0	105,5	99,4	108,3	138,3	122,7
Andere	106,3	100,0	104,1	103,7	108,2	128,3	138,7
Afzetprijnsindexen in land- en tuinbouw	104,3	100,0	104,4	110,3	100,6	102,5	107,2

Landbouweconomische rekeningen (tegen lopende prijzen): waarden tegen basisprijs (miljoen euro)

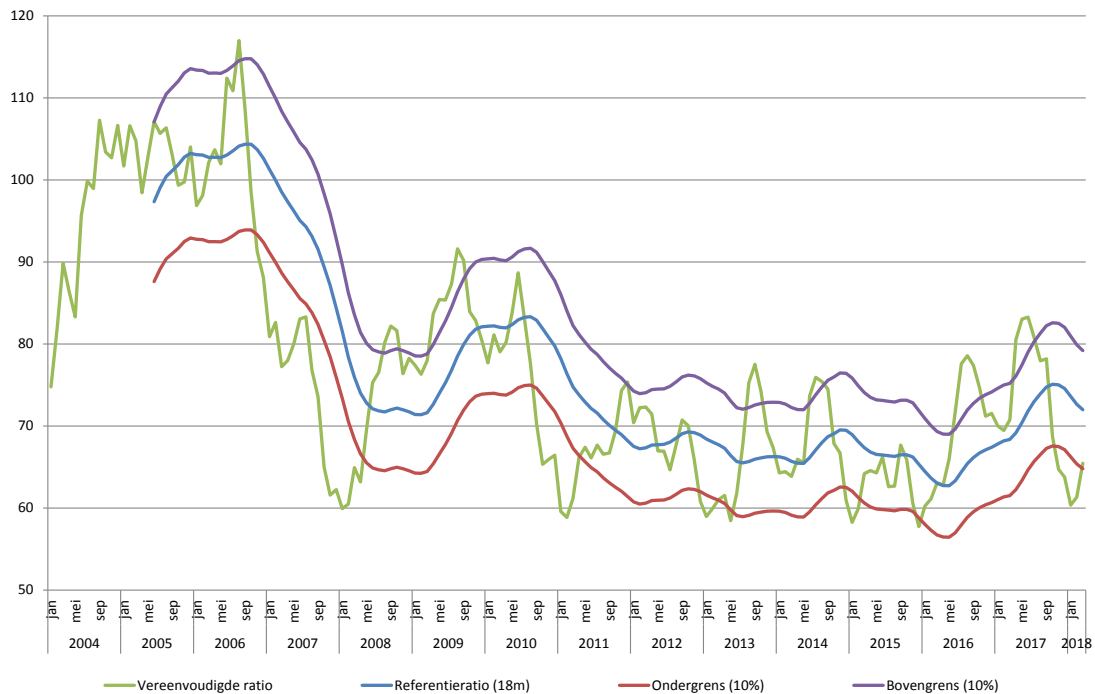
	2014	2015	2016	2017 vooruitzicht	gemiddeld	2014-2017
1. Granen (incl. zaden)	451,6	453,8	305,9	389,2		400,1
2. Nijverheidsgewassen	231,3	217,3	198,6	254,5		225,4
3. Voedergewassen	684,1	629,0	600,8	797,5		677,8
4. Groenten en tuinbouwproducten	1.215,5	1.337,3	1.336,3	1.315,4		1.301,1
Verse groenten	702,6	839,9	858,9	818,8		805,1
Planten en bloemen	512,9	497,3	477,5	496,6		496,1
5. Aardappelen (incl. pootgoed)	419,4	503,1	697,3	467,5		521,8
6. Fruit	426,2	462,7	428,8	343,2		415,2
7. Andere plantaardige producten	29,2	29,3	27,9	27,9		28,6
8. Plantaardige productie (1 tot 7)	3.457,3	3.632,4	3.595,7	3.595,2		3.570,1
9. Dieren	3.086,6	3.212,7	3.174,6	3.295,2		3.192,3
Rundvee	1.060,0	1.132,3	1.115,2	1.127,2		1.108,7
Varkens	1.479,9	1.380,2	1.356,1	1.459,7		1.419,0
Pluimvee	506,9	661,7	665,1	668,4		625,5
10. Dierlijke producten	1.500,0	1.297,6	1.129,1	1.528,3		1.363,7
Melk	1.297,8	1.097,2	1.014,9	1.365,2		1.193,8
Eieren	201,7	199,9	113,6	162,5		169,4
11. Dierlijke productie (9+10)	4.586,5	4.510,3	4.303,6	4.823,5		4.556,0
12. Productie van landbouwgoederen (8+11)	8.043,9	8.142,7	7.899,3	8.418,6		8.126,1
13. Diensten en nevenactiviteiten	80,3	81,0	81,8	83,3		81,6
14. Productie van de landbouwtek (12+13)	8.124,2	8.223,7	7.981,1	8.502,0		8.207,7
15. Intermediair verbruik	5.981,7	5.829,5	5.825,8	6.042,9		5.920,0
16. Afschrijving	800,1	800,0	796,7	804,7		800,4
17. Netto toegevoegde waarde tegen basisprijzen (14-15-16)	1.342,3	1.594,2	1.358,5	1.654,4		1.487,3
18. Lonen van werknemers	621,3	633,5	672,1	691,0		654,4
19. Andere belastingen op de productie	6,8	6,7	8,7	8,8		7,7
20. Andere subsidies op de productie	643,0	644,7	611,1	595,8		623,6
21. Opbrengst van de productiefactoren (17-19+20)	1.978,5	2.232,2	1.960,9	2.241,3		2.103,2

**Verloop van de prijs voor een varkenskaras (levend gewicht)
en van de voederkosten bij gesloten varkensbedrijven (2004-2006=100)**

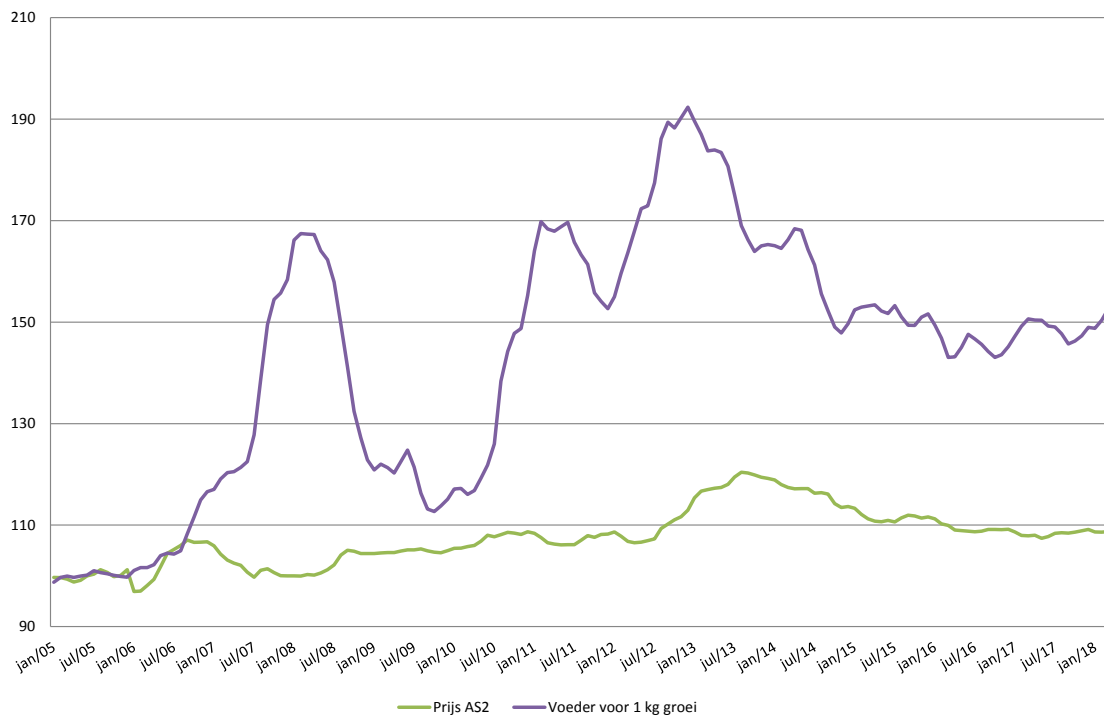
Bron: BEMEFA, Vlaamse Overheid.

Verloop van de vereenvoudigde ratio bij gesloten varkensbedrijven (2004-2006=100)

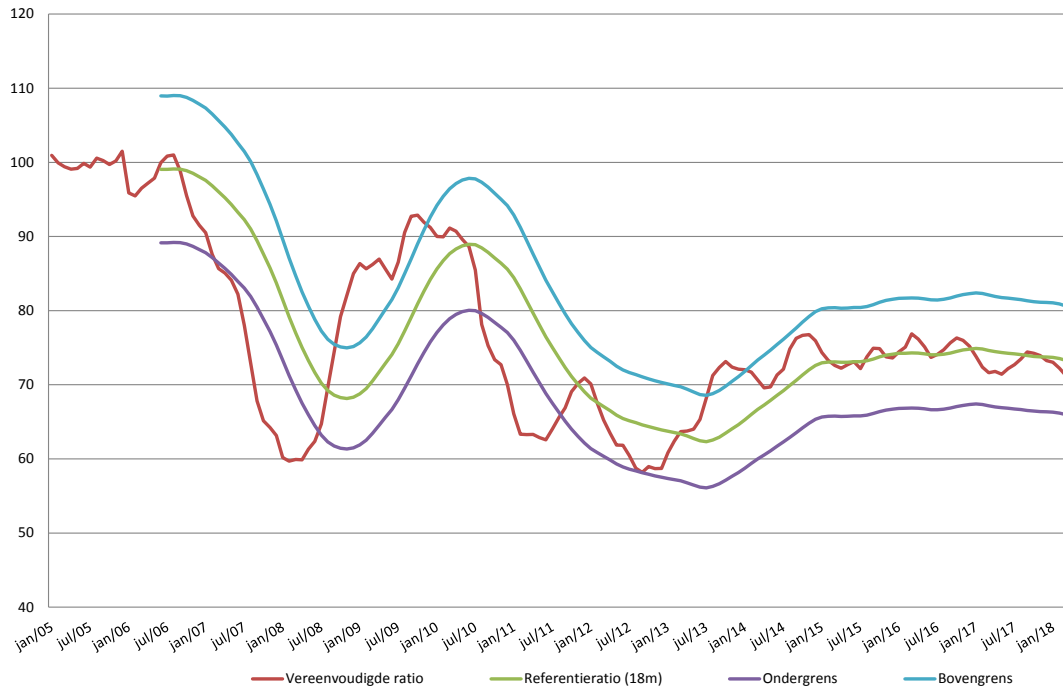
Bron: eigen berekeningen AD Economische Analyses en Internationale Economie.

**Rundsvlees: verloop van de prijs voor veevoeder en van de prijs
voor een AS2-karkas (2005 = 100)**

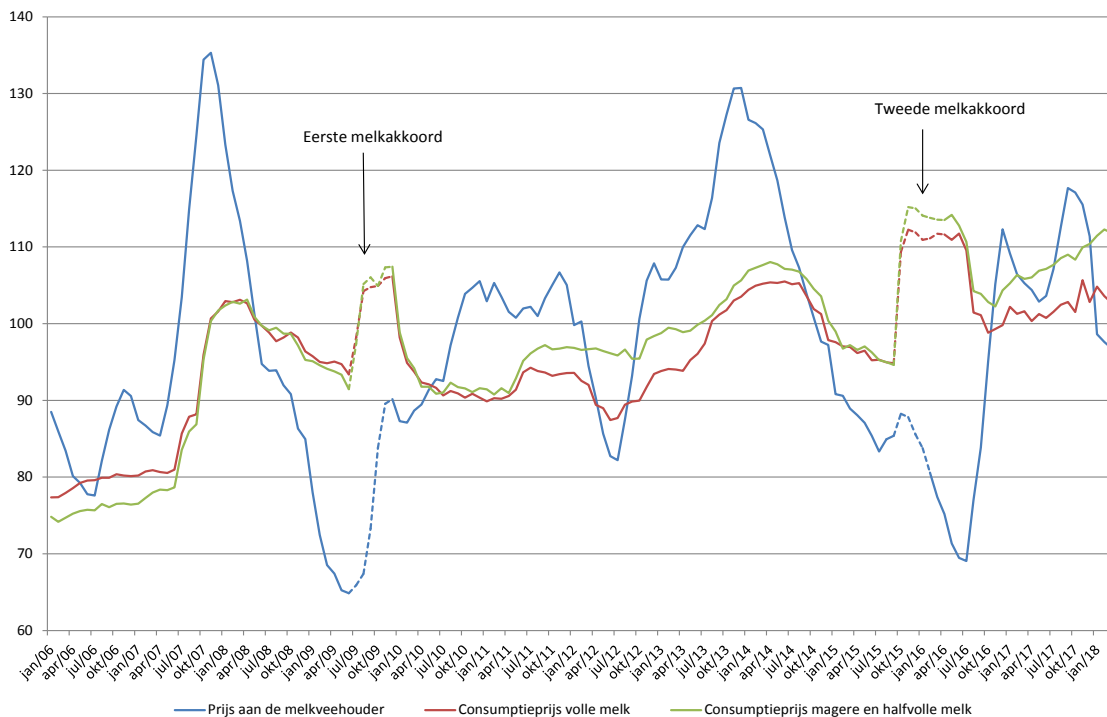
Bronnen: Statbel (Algemeen Directie Statistiek – Statistics Belgium) , BEMEFA, EC, Vlaamse Overheid.

Rundvleesindex: verloop van de vereenvoudigde ratio (2005 = 100)

Bron: eigen berekeningen AD Economische Analyses en Internationale Economie.

Verloop van de melkprijs voor de Belgische melkveehouder en de consumtieprijs voor melk (Index 2008=100)

Bronnen: BCZ, AD Economische Analyses en Internationale Economie, Statbel (Algemeen Directie Statistiek – Statistics Belgium).

5. Consumptie

Het aandeel van voeding in de totale consumptie is al heel lang aan het afnemen. In de laatste 30 jaar was er een aanzienlijke daling, van 15 % in 1987 naar 12,1% in 2016 (of naar 13,4 %, als water, sappen en frisdranken worden meegerekend). Algemeen is het zo dat het aandeel van dierlijke producten (charcuterie, orgaanvlees, eieren, boter en vers vlees) is afgenomen, terwijl het belang van groenten en fruit in het huishoudbudget toenam. Hoewel sinds de jaren 80 kant-en-klare gerechten sterk in opkomst zijn is het ook opvallend dat steeds meer huishoudens zich wenden tot diensten die maaltijden aan huis bezorgen. Al die veranderingen zijn het gevolg van de evolutie van onze levenswijze maar ook van een nieuwe kijk op de samenstelling van onze dagelijkse voeding.

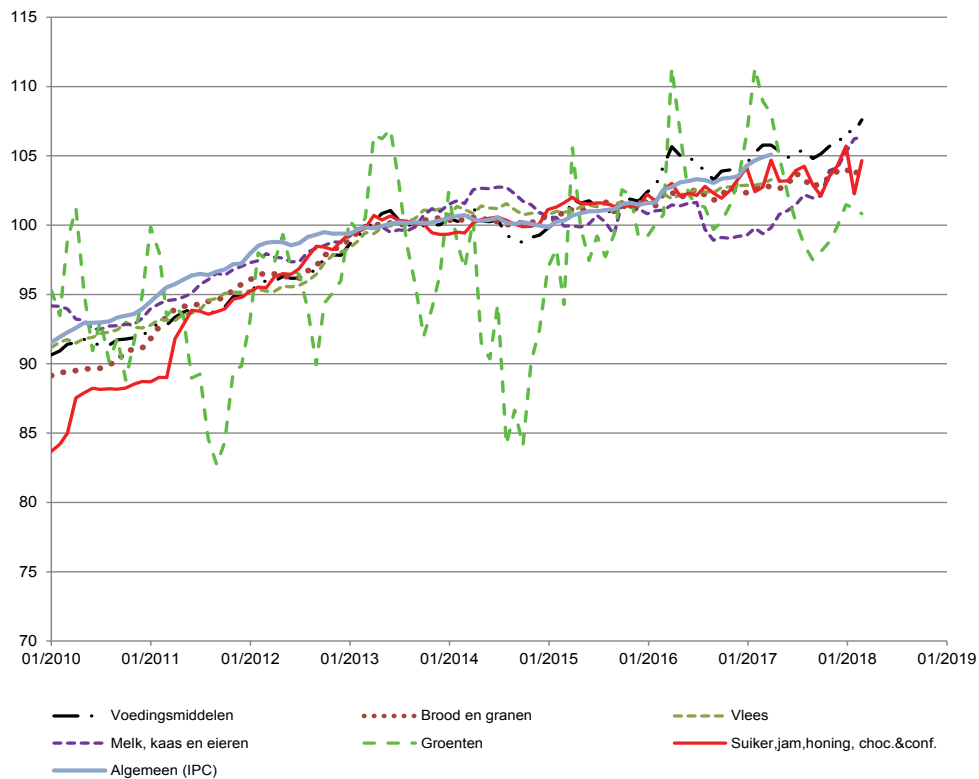

Gemiddelde bestedingen per consumptie-eenheid en per jaar (euro) (2016)

Rubrieken	Gemiddelde bestedingen per consumptie-eenheid en per jaar (euro)	%
Voeding en niet-alcoholische dranken	2.944	13,4%
Brood, granen, gebak, pasta's, pizza's	495	2,3%
Vers vlees, charcuterie	665	3,0%
Verse vis, schaaldieren	185	0,8%
Melk, kaas, eieren	334	1,5%
Oliën en vetten	74	0,3%
Fruit	229	1,0%
Groenten	318	1,5%
Suiker, jam, honing, chocolade en suikerwerk	181	0,8%
Overige voedingsproducten	462	2,1%
Alcoholische dranken en tabak	422	1,9%
Kleding, schoenen	945	4,3%
Huisvesting, water en energie	6.676	30,4%
Meubels, huishoudtoestellen, onderhoud	1.279	5,8%
Gezondheid	1.008	4,6%
Vervoer	2.528	11,5%
Communicatie	718	3,3%
Andere diensten	5.414	24,7%

Consumptieprijs van enkele basisvoedselproducten (2013=100) (2010-2018)

Consumptieprijsindexen (basis 2013=100) en inflatie (2011-2018)

2013 = 100	Algemene index (CPI)	Inflatie	Voedings- middelen	Brood en granen	Vlees	Melk, kaas, eieren	Fruit	Groenten	Aardappelen
2011	96,2	3,53%	93,7	94,1	94,0	95,5	91,1	90,7	83,8
2012	98,9	2,85%	96,5	96,9	96,1	97,9	94,0	95,7	82,1
2013	100,0	1,11%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
2014	100,3	0,02%	99,6	100,3	101,1	102,1	94,0	92,7	85,6
2015	100,9	0,56%	101,2	101,1	101,3	100,5	97,9	99,4	95,1
2016	102,9	1,97%	102,6	102,2	102,3	100,4	103,8	102,3	106,9
2017	105,1	2,13%	105,3	103,0	103,6	101,3	99,1	102,9	105,6
jul-17	105,2	1,78%	105,3	103,8	104,0	102,2	96,1	98,6	108,4
aug-17	105,2	1,90%	105,4	103,3	104,0	102,2	96,1	98,6	108,4
sep-17	105,1	2,01%	104,8	102,7	103,9	102,0	94,0	97,5	106,5
okt-17	105,4	2,00%	105,1	103,1	104,3	102,1	100,0	98,1	101,5
nov-17	105,6	2,07%	105,7	103,4	104,1	103,9	101,3	98,8	98,1
dec-17	105,8	2,13%	105,9	103,9	104,7	104,2	101,1	99,9	97,8
jan-18	106,1	1,71%	106,8	104,1	104,5	105,3	100,0	101,5	99,9
feb-18	106,2	1,48%	106,7	103,6	104,4	106,2	103,0	101,2	98,2
mrt-18	106,4	1,39%	107,6	104,4	104,8	106,4	110,1	100,8	95,9

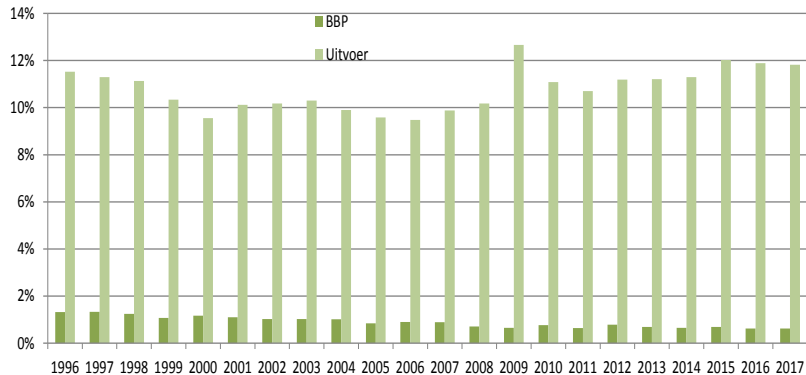

6. De landbouw in de Belgische economie

Het aandeel van de landbouw in de Belgische economie, dat al erg laag was, neemt nog verder af en is nu onder 1% gezakt. In 1980 kwam de sector amper boven de halve percent van het bbp uit; in 1980 was dat nog 1,13%. Wanneer men echter landbouw en voedingsnijverheid samenvoegt, dan blijkt de plaats ingenomen door de agrovoedingssector toch een stuk belangrijker te zijn.

Ook qua uitvoer is het relatieve belang van die sector veel groter. Landbouw in de eigenlijke zin van het woord (vee, dierlijke en plantaardige producten en vetten) neemt 5,7% van de Belgische uitvoer voor zijn rekening. Daar kunnen nog de 6,1% uitvoer van voedingsmiddelen, dranken en tabak bij gerekend worden.

Aandeel van de landbouw in het bbp en de uitvoer (1996-2017)

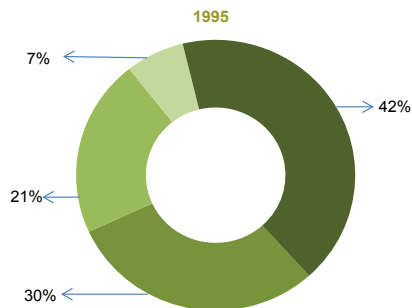
Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen.

Uitvoer van de agro-voedingssector in waarde (miljoen euro) (1995, 2000, 2013-2017)

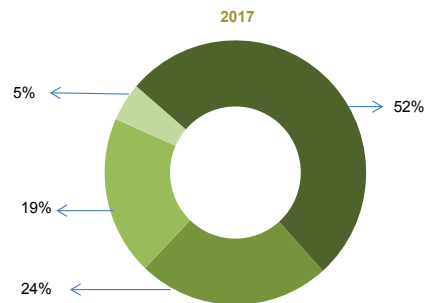
	1995	2000	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal Belgische uitvoer	112.877	158.038	239.813	240.253	234.496	249.879	269.776
Totaal agrovoedingssector	13.367	15.997	27.601	28.259	28.927	29.704	31.889
%	11,8%	10,1%	11,5%	11,8%	12,3%	11,9%	11,8%
Levende dieren en dierlijke producten	3.985	4.534	6.754	6.876	6.606	6.606	7.591
Levende dieren	396	423	422	420	438	467	520
Vlees en eetbaar slachtafval	1.801	1.964	3.012	2.937	2.925	2.955	3.154
Melk en zuivelproducten, eieren, natuurhonig	1.546	1.775	2.859	3.067	2.793	2.685	3.341
Andere dierlijke producten	242	371	461	452	450	499	577
Plantaardige producten	2.836	3.405	5.794	6.000	5.992	6.045	6.215
Groenten, planten, wortels en knollen (voeding)	877	1.114	1.832	1.840	1.994	2.074	2.137
Fruit, schillen van citrusvruchten en meloenen	728	874	1.689	1.623	1.522	1.462	1.512
Granen, graanproducten	273	200	422	436	443	440	440
Andere plantaardige producten	958	1.217	1.850	2.102	2.032	2.069	2.126
Vetten, oliën, was	914	767	1.530	1.343	1.338	1.368	1.498
Voedingsproducten, dranken en tabak	5.632	7.291	13.523	14.040	14.991	15.686	16.584
Bereidingen van graan, meel, zetmeel of melk, gebak	772	1.250	2.314	2.349	2.508	2.642	2.816
Bereidingen van groenten, vruchten e.d.	713	907	2.330	2.389	2.443	2.704	2.864
Resten en afval, bereid voedsel voor dieren	635	739	1.455	1.421	1.516	1.556	1.697
Dranken, alcoholhoudende vloeistoffen en azijn	779	1.021	2.136	2.239	2.438	2.512	2.754
Andere	2.732	3.373	5.288	5.642	6.087	6.273	6.452

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen.

Uitvoer van de agro-voedingssector

- Levende dieren en dierlijke producten
- Plantenproducten
- Vetten, oliën, was
- Voedingsproducten, dranken en tabak

- Levende dieren en dierlijke producten
- Plantenproducten
- Vetten, oliën, was
- Voedingsproducten, dranken en tabak

Bruto binnenlands product (2008, 2012-2017)

Bruto toegevoegde waarde per bedrijfstak, ramingen in kettingeuro (referentiejaar 2015, miljoenen euro).

	2008	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Bbp tegen marktprijzen	389.917	398.554	399.354	404.518	410.291	416.085	423.282
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	2.914	2.867	2.449	2.453	2.804	2.549	2.335
%	0,75%	0,77%	0,66%	0,64%	0,72%	0,71%	0,55%
Industrie	58.295	57.088	57.467	59.845	61.828	62.334	62.240
Bouwnijverheid	18.139	19.417	19.085	19.236	19.643	19.709	19.952
Diensten	268.634	277.423	278.323	280.265	283.112	286.997	293.172
Andere componenten	41.935	41.759	42.030	42.719	42.904	44.496	45.584

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen.

Faillissementen (2000, 2012-2017)

	2000	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal	6.805	10.587	11.740	10.736	9.762	9.170	9.968
Landbouw en visserij	77	84	99	80	104	76	51
Industrie, energie en winning van delfstoffen	529	632	649	617	508	426	446
Bouwnijverheid	926	1.802	2.065	1.977	1.777	1.578	1.752
Diensten	5.083	7.998	8.861	8.060	7.371	7.090	7.719
Niet-gedefinieerde activiteit	190	71	66	2	2	0	0

Kerncijfers in de voedingsindustrie

Plaats van de voedingsindustrie in de industrie

	Waarde	% Totaal	Rangorde
Jaarlijkse omzet (miljard euro, 2015)	50,0	22,7%	2
Toegevoegde waarde (miljard euro, 2015)	8,2	15,2%	2
Tewerkstelling (werknemers 2015)	73.884	18,2%	1

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen en Federatie Voedingsindustrie.

7. Focus: biologische landbouw

De biologische landbouw in België wint gaandeweg aan belang. De cijfers over het aantal bedrijven en de oppervlakte cultuurgrond laten zien dat dit vooral een Waalse aangelegenheid is. Tussen 2010 en 2017 kende het aantal biobedrijven in België een aanzienlijke groei (gemiddeld +9 % op jaarbasis), met een identiek stijgingstempo in Vlaanderen en Wallonië. De voorbije 8 jaar is de gemiddelde oppervlakte cultuurgrond in België met 71,3 % gestegen.

Bovendien is de runderteelt sinds 2010 met 68,8 % gestegen. Dit valt grotendeels terug te voeren tot een stijging van het melkveebestand. In Vlaanderen is het melkveebestand in de loop van vorig jaar meer dan verdubbeld. Immers vormen zuivelproducten de voornaamste aankoop van Belgische huishoudens in de biowinkel.

Biologische landbouw: aantal bedrijven, oppervlakte (1987, 1997, 2010-2017)

België	1987	1997	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Aantal bedrijven	109	291	1.140	1.262	1.389	1.487	1.630	1.717	1.923	2.093
Oppervlakte (in ha)	1.000	6.818	48.700	54.611	59.684	62.471	66.693	68.780	78.249	83.439
Aantal runderen			64.009	69.076	72.487	76.214	76.443	80.269	88.682	108.016
Aantal varkens			15.290	12.273	10.371	11.350	9.548	10.274	11.485	15.016
Aantal gevogelte*			1.415.362	1.638.651	1.732.239	1.898.791	2.100.385	2.366.015	2.701.089	3.305.477
Vlaanderen										
Aantal bedrijven	72	107	256	282	299	332	343	370	430	468
Oppervlakte (in ha)	417	820	3.822	4.563	4.939	5.042	5.042	5.343	6.960	7.367
Aantal runderen			2.676	3.014	2.797	3.080	2.801	2.565	3.161	5.299
Aantal varkens			1.672	1.908	2.098	2.918	1.842	3.452	4.578	6.428
Aantal gevogelte*			264.376	357.631	346.731	344.704	364.061	409.097	458.036	517.775
Wallonië										
Aantal bedrijven	37	184	884	980	1.090	1.155	1.287	1.347	1.493	1.625
Oppervlakte (in ha)	583	5.998	44.878	50.048	54.745	57.429	61.651	63.437	71.289	76.072
Aantal runderen			61.333	66.062	69.690	73.134	73.642	77.704	85.521	102.717
Aantal varkens			13.618	10.365	8.273	8.432	7.706	6.822	6.907	8.588
Aantal gevogelte*			1.150.986	1.281.020	1.385.508	1.554.087	1.736.324	1.956.918	2.243.053	2.787.702

* Vleeskippen en legkippen

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - Departement EWBL/AMS, Ministerie van het Waals Gewest/DGA.

Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium) maakt deel uit van de Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie.

Via tal van kanalen en producten geeft Statbel een beeld in cijfers van de toestand van België.

U vindt een keuze uit onze gegevens en al onze publicaties in downloadbare vorm op
onze website: www.statbel.fgov.be.

Onderwijsinstellingen kunnen bijkomende exemplaren van «**Kerncijfers landbouw 2018**»
bestellen via een **mail naar statbel@economie.fgov.be.**

Tenzij anders vermeld onderaan een tabel of grafiek werden de gegevens hierna verzameld en
berekend door Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium van de FOD Economie).
Overnemen mag mits het duidelijk en nauwkeurig vermelden van de bron.

Statbel
North Gate III - Koning Albert II-laan 16, 1000 Brussel
tel. 02 277 51 11
E-mail : statbel@economie.fgov.be

Verantwoordelijke uitgever : Nico Waeyaert
Directeur-generaal

OVER STATBEL

Statbel, het Belgische statistiekbureau, verzamelt, produceert en verspreidt betrouwbare en pertinente cijfers over de Belgische economie, de samenleving en het territorium.

Het verzamelen gebeurt op basis van administratieve databronnen en enquêtes, het produceren gebeurt op een wetenschappelijke, kwaliteitsvolle wijze en de statistieken worden tijdig en op een klantvriendelijke wijze verspreid.

De privacy, de bescherming van vertrouwelijke gegevens en het gebruik voor louter statistische doeleinden worden hierbij gegarandeerd.

Alle cijfers van de landbouw zijn terug te vinden op onze website: www.statbel.fgov.be

Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium)
FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

North Gate III, Koning Albert II -laan 16 B-1000 Brussel
E-mail : statbel@economie.fgov.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: NICO WAEYAERT

PUBLICATIECODE S000.01N/2018
ONDERNEMINGSNUMMER: 0314.595.348

